

התרגום מארמית

- 1 אָמַר רַבִּי אֲחָא:
מַעֲשֵׂה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה מוֹכֵר כָּל כְּלֵי בֵיתוֹ וְשׁוֹתֵה בְּהֵן יַיִן,
קוֹרוֹת בֵּיתוֹ וְשׁוֹתֵה בְּהֵן יַיִן.
וְהָיוּ בָנָיו מְלִינִים וְאוֹמְרִים:
5 אֵין אָבִינוּ הִזְקֵן הִזָּה יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם וְאִינוּ מְשָׂאֵר לָנוּ לְאַחַר מוֹתוֹ כְּלוּם.
מַה נַּעֲשֶׂה לוֹ?
בּוֹאוּ וְנִשְׁכְּנוּ, וְנִשְׁכְּרוּנוּ, וְנִשְׁאַגּוּ, וְנִזְצִיאוּ, וְנֵאמַר שֶׁהוּא מַת,
וְנִשְׁכִּיבוּ בְּתוֹךְ מִשְׁכְּבוֹ.¹
עֲשׂוּ כֵן.
10 לְקַחוּהוּ, וְהִשְׁקוּהוּ וְשִׁכְרוּהוּ, וְהוֹצִיאוּהוּ, וְנִתְגַּוְהוּ בְּבֵית עֲלְמִין² אֶחָד.
עָבְרוּ מוֹכְרֵי יַיִן בְּשַׁעַר בֵּית עֲלְמִין,³
שְׂמַעוּ [שְׁנוּכִים] אֲנַגְרִיא⁴ בְּעִיר,
אָמְרוּ: בּוֹאוּ וְנִפְרָק נֵאדוֹת אֱלוֹ בְּקֶבֶר זֶה וְנִכְרַח.
עֲשׂוּ כֵן.
15 פְּרָקוּ מִטְּעָנָם בְּתוֹךְ בֵּית הָעֲלְמִין וְהִלְכוּ לְרֵאוֹת מַה קוֹל בְּעִיר.
וְהָיָה אוֹתוֹ אִישׁ שָׂם, רָאוּ אוֹתוֹ, סָבְרוּ שֶׁהוּא מַת.
בְּשִׁנְתָּעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ, רָאָה נֹאד נִתּוֹן לְמַעְלָה מֵרֵאשׁוּ,
הִתִּיר אוֹתוֹ וְנִתְּנוּ בְּפִיו, הִתְחִיל שׁוֹתֵה.
בֵּינָן שְׂרוּהָ הִתְחִיל מִזְפֵּר.
20 לְאַחַר שְׁלֵשָׁה יָמִים אָמְרוּ בָּנָיו: וְכִי אֵין אָנוּ הוֹלְכִים וְרֹאִים מַה אָבִינוּ עוֹשֶׂה,
הָאֵם הוּא הִי אוֹ מַת?!

1 בתוך משכבו — קברו.
2 בבית עלמין — בבית קברות.
3 נוסח אחר: עברו קצת חמרים להיכנס לאותה עיר.
4 אנגריא — מס שהתושב מעלה לשלטון כעבודת גופו או בהמתו; עבודת חובה מטעם הרשות.

בָּאוּ וּמִצְאוּהוּ וְהָיָה נֹאד נִתּוֹן בְּפִיו, וְהוּא יוֹשֵׁב שׁוֹתֵה.
אָמְרוּ לוֹ: אַף כָּאֵן בֵּין הַמַּתִּים לֹא עוֹבְדֵי בּוֹרְאָךְ, הָאֵם בֵּין הַחַיִּים יַעֲזֹבְךָ?
הוֹאִיל וּמִן הַשָּׁמַיִם נִתְּנוּ לָךְ [יַיִן לְשִׁתוֹת] אֵין אָנוּ יוֹדְעִים מַה נַּעֲשֶׂה לָךְ.
25 בּוֹאוּ וְנִכְנִיסְנוּ [הַבִּיתָה] וְנִתְקַנְנוּ וְנַעֲשֶׂה לוֹ קַטְמְטִיסִים.⁵
עֲשׂוּ לוֹ תַקְנָה: כָּל אֶחָד וְאֶחָד יִהְיֶה מְשַׁקֵּה אוֹתוֹ יוֹמוֹ.

על פי המקור (על פי מהדורת מרגליות, עמ' רמה-רמו)

- 1 א"ר אחא
מעשה באדם אחד שהיה מוכר כל כלי ביתו ושותה בהן יין
קורות ביתו ושותה בהן יין
והיו בניו מלינים ואומרי'
5 לית הדין סבא אבינו נפיק מן עלמא ולא שביק לן לאחר מיתתיה כלום
מה נעביד ליה
איתין זנשקוניה ונשכרוניה ונטענוניה ונפקוניה ונימר דהוא מת
ונשכבוניה כגו משכביה
עברין כן
10 נשכבוניה ואשקוניה ושכרוניה ואפקוניה ויהבוניה בחד בית עלם
עברון שפאין בתרע בית עלם⁵
שמעון דאנגריא במדינתא
אמרין איתון ונפרוק אילין זיקא בהדין משכבא ונערוק
עברין כן
15 פרקון טעוניהון כגו בית עלם ואולון למיחמי מה קלא במדינתא
והוה ההוא גבר תמן חמון יתיה סכרון הוא מת
מן דאיתער משינתיה חמא זיקא יהיבא לעילא מן רישיה

5 קטסטסיס — תקנה, חוק קבוע.
6 נוסח אחר: עברון ציבחד חמרין למעול לההיא קרתא.

שרא יתה ויהבה בפומיה שרי שתי

כיון דריו שרי זמר

20 בתר תלתא יומין אמרון בניה לית אנן אולין וחמן ההוא אבון מה עביד

אי חיי אי מית

אתן אשכחוניה והא זיקא יריבה בפומיה והוא יתיב שתי

אמרון ליה אף הכא ביני מיתאי לא שבקך ברייך וביני חייא שביק לך

הואיל ומן שמיא יהבו לך לית אנן ידעינן מה נעביד לך

25 איתון נעליניה ונתקניניה ונעביד ליה קטמטסים

עבדין ליה תקנה כל חד וחד משקי ליה יומיה.

ספרות נבחרת:

י' לוינסון, "עולם הפוך ראיתי" — עיון בסיפור השיכור ובניו", מחקרי ירושלים בספרות עברית, יד (תשנ"ג), עמ' 7-29.

י' אלבוים, "מעשים בשיכור ומכוער באגדתנו ובאגדת יוון", מתניים, 20 (תשכ"ז), עמ' קכב.

6. רבי מאיר ושלום בית (ויקרא רבה, פרשה ט ט)

התרגום מארמית

1 רבי מאיר הוה יושב ודורש בלילי שבת.

הוה שם אשה אחת יושבת ושומעת לו.

נתאחרה דרשתו.

המתינה עד שגמר מה שדרש, הלכה לביתה ומצאה הנר כבה.

5 אמר לה בעלה: היכן היית?

אמרה לו: ישבתי ושמעתי דרשה.

אמר לה: כך וכך [= לשון שבועה]

שאין את נכנסת לכאן עד שתלכי ותירקי בפני הדרשן.

ישבו שבת [= שבועה] ראשונה, שניה ושלישית.

10 אמרו לה שכנותריה: כעת אתם במקריבה, הבה גלד עמך אל הדרשן.

כיון שראה אותם רבי מאיר, צפה ברוח הקדש,

אמר להן: יש ביניכן אשה היודעת ללחש עין?

אמרו לה שכנותריה: כעת את הולכת ויורקת בפניו ונעשית מתרת לבעלה.

כיון שישבה לפניו נרתעה מלפניו.

15 אמרה לו: רבי, אין אני יודעת ללחש עין.

אמר לה: התיזי רק בפני שבע פעמים ואני מתרפא.

יורקה בפניו שבע פעמים.

אמר לה: לכי אמרי לבעלה, אתה אמרת פעם אחת, אני יורקתי שבע פעמים.

אמרו לו תלמידיו: רבי, כך מבזים את התורה —

20 לא הוה לך לומר לאחד מאתנו ללחש לך?

אמר להם: לא ריז למאיר להיות שוה לקונו?

ששנה רבי ישמעאל: גדול שלום, ששם הנכתב בקדשה אמר הקב"ה ימחה על הפנים

בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו.